

Batı Edebiyatı ve Edebi Akımlar

ESKİ YUNAN VE LATİN EDEBİYATI:

Batı edebiyatının kaynağı Eski Yunan ve Latin edebiyatlarıdır. M.Ö.9. yüzyıldan M.Ö. 2. yüzyıla kadar süren Eski Yunan edebiyatının ana kaynağı da Homeros'un İlyada ve Odise destanlarıdır.

Eski Yunan edebiyatı didaktik türde HESİODOS; lirik türde SAPHO, PİNDAROS; fabl türünde AİSOPOS gibi şairleri yetiştirdikten sonra M.Ö.5. yüzyılda "altın çağı"nı yaşamıştır. Bu devrin önemli sanatçıları şunlardır:

Tragedya'da: AİSKHYLOS (Agamemnon), SOPHOKLES (Kral Oidipus, Elektra), EURİPİDES (Andromak, Elektra)

Komedya'da: ARİSTOPHANES, MENANDROS

Hitabet alanında: DEMOSTHENES

Felsefe alanında: SOKRATES, EFLATUN, ARİSTOTELES

Tarih alanında: HERODOTOS

M.Ö. 2.yüzyıldan sonra Eski Yunan edebiyatı yerini Latin edebiyatına bırakır. Latin edebiyatı Eski Yunan kültür ve sanatının etkisinde gelişen bir edebiyattır. Bu dönemin önemli sanatçıları şunlardır:

Tragedya'da: ENNİUS

Komedya'da: PLAUTUS, TERENCE

Şiirde: HORATIUS (Lirik şair), OVIDIUS (Lirik şair), VERGILIUS (Destan şairi)

Hitabet alanında: ÇİCERO (Nutuklar)

Felsefe alanında: SENECA

Tarih alanında: TACİTES

Eski Yunan ve Latin edebiyatlarının mitoloji ile süslenmiş ürünlerinde doğa güzellikleriyle birlikte "gerçek insanı" buluruz. Bu ürünlerde insanların sevgileri, acıları, yığıtlikleri, kinleri.....yer alır. Bu sevgiler, yığıtlikler, kinler ve acılar da "yazgılarında" dönüp dolaşarak "İNSANCILIK" (Hümanizm) ve "ERDEMLİ OLMA" düşüncesinde birleşirler.

5. yüzyılda Batı Roma İmparatorluğunun yıkılmasından sonra, Avrupa'da, 11.yüzyıla kadar sanat ve kültür alanında "öbür dünya" düşüncesinin egemen olduğu bir dönem başlamıştır.

11.yüzyıldan sonra kilise ve din görüşünü her şeyin üstünde tutan , kişinin yaşam ve düşünce özgürlüğünü kısıtlayan, edebiyatta ve sanatta “öbür dünya” düşüncesini egemen kılan “ORTA ÇAĞ” başlar. Bu çağda görülen doğa ve dinle ilgili yiğitlik öyküleri, halk ozanlarının aşk ve yiğitlik konularında söyledikleri “BALATLAR” ve ulusal destanlar dönemin başlıca edebiyat verimleri arasındadır. Orta çağın büyük ozanı Rönesans’ın da hazırlayıcılarından olan ve “İlahi Komedyası” adlı eseriyle tanınan DANTE’dir.

Batı edebiyatında yenileşme, bilim ve sanatta “YENİDEN DOĞUŞ” anlamına gelen “RÖNESANS”la başlar (14.yüzyılın sonu, 15. ve 16. yüzyıllar).

Rönesans’la halk ve devlet ilişkileri yeniden düzenlenmiş, kralların ve derebeylerin dine dayalı sınırsız güçleri kırılmış, kişinin insance ve özgür yaşama isteği gerçekleşme yoluna girmiştir. Böylece uluslar edebiyatla, bu gerçeklere dayanan “insanca” düşünceleri yayarak, kilise dili olan Latince’nin yerine kendi ulusal dilleri ile güçlü yapıtlar ortaya koymaya başlamışlardır. Bu dönemin ünlü sanatçıları şunlardır:

Şiirde: RONSARD

Romanda: RABELAIS, CERVANTES (Don Kişot)

Deneme alanında: MONTAIGNE, BACON

Tiyatro alanında: SHAKESPEARE [Hamlet, Macbeth, Othello, Kral Lear, Romeo ve Juliet (Dramları), Venedik Taciri, Hırçın Kız, Yanlışlıklar Komedyası.....(Komedileri)]

Rönesans, 17.yüzyılın ortalarına doğru “Klasisizm” akımının doğmasına yol açmış, böylece Batı Edebiyatı birbirine tepki olarak ortaya çıkan akımların etkisinde 20. yüzyıla kadar gelişimini sürdürmüştür.

BATI EDEBİYATINDA AKIMLAR

KLASİSİZM

17. yüzyılda Fransa’da ortaya çıkan bir akımdır. BOILEAU bu akımın kurucusu olarak kabul edilir. Klasikler Eski Yunan ve Latin edebiyatını bilgi ve esin kaynağı olarak benimsemişlerdir. Temel olarak şu ilkelere dayanır:

Sanat, “insan tabiatına” önem vermeli ona sevgi ve saygı duymalıdır. Klasik bir eser “akıl” ve “sağduyu”ya dayanmalıdır. Eser, “dil”, “anlatım” ve “şekil” de en olguna varmaya çalışmalıdır.

Klasikler, insanların her zaman, her yerde, her toplumda aynı duygu ve düşüncede olduklarını kabul ederler. Onun için eserlerinde değişmez tipler yaratırlar. Klasisizmde fiziksel ve sosyal çevre önemli değildir; çünkü bunlar değişkendir.

Bu akımda, sanatta mükemmeli bulmak esastır. Mükemmeli bulmak ise konunun seçilişinde değil, onun ele alınıp anlatılışındadır. Onun için anadili en güzel biçimde kullanmak da esas olmalıdır. Böylece klasikler günlük konuşma dilinden farklı kitabi bir dil kullanmışlardır.

Sanatta sıkı kuralların bulunması ve sanatçıların bunlara uyması gerektiğine inanan klasikler, “üç birlik” kuralının doğmasına neden olmuşlardır (Yer, zaman ve eylem birliği)

Eserlerinin kahramanlarını hep soylu tabakadan seçen klasikler, eserlerinde kaba ve çirkin sözlere de yer vermezler. "Ahlaka uygunluk" ilkesine sıkı sıkıya bağlıdırlar.

Yapıtlarının etkileyici olmasını , hoş gitmesini, tarih biliminden ayrılabilmesini ve din dışı konulara eğilmesini temel ilke olarak kabul etmişlerdir.

Edebiyat türü olarak daha çok tiyatroyu, tiyatro türü olarak da trajedi ve komedi benimsenmiştir.

Başlıca temsilcileri:

Boileau (şiir)

La Fontaine (fabl)

Racine, Corneille (trajedi)

Moliere (komedi)

Madame de La Fayette (roman)

La Bruyere (karakterleriyle)

Bossuet (hitabet)

"Klasisizm, geçici rağbeti değil, sürekli rağbeti arar". Andre Gide.

TÜRK EDEBİYATINDA KLASİSİZM

Türk edebiyatı Batı'ya açıldığında klasisizm dönemini tamamlamıştır. Bu nedenle edebiyatımızda klasisizmin önemli bir etkisi olmamıştır.

Şinasi'nin "Şair Evlenmesi" adlı komedisi, La Fontaine'den yaptığı çeviriler ve Ahmet Vefik Paşa'nın Moliere'den çevirileri, bu anlayışın ürünleri olarak sıralanabilir.

ROMANTİZM (COŞUMCULUK)

1830'lu yıllarda klasisizme tepki olarak doğmuştur. Victor Hugo'nun "Hernani" adlı oyunuyla bir edebiyat akımı olarak başarıya ulaşmıştır. 1789'da Fransız İhtilali'yle birlikte derebeylik ve aristokrasi çökmüş; yeni bir yapılanma ortaya çıkmıştır. Buna bağlı olarak romantizm, yeni duygu, düşünce ve idealleri anlatmayı amaçlamış, sanatın ve sanatçının kurallardan kurtulup özgürleşmesini savunmuştur.

Avrupa'da o zamana kadar süregelen Latin ve Yunan hayranlığı yerini Shakespeare, Goethe ve Schiller hayranlığına bırakmıştır.

Klasik öğretinin bütün kuralları yıkılmış, Latin ve Yunan edebiyatları yerine Hristiyanlık mucizeleri, milli efsaneler işlenmiş; konular ya tarihten ya da günlük olaylardan çıkarılmıştır. Tabiat manzaralarının, yerli ve yabancı törelerin betimlenmesine geniş yer verilmiş, insan psikolojisinin soyut olarak incelenmesi bırakılarak, insanlar çevrelerinde incelenmiş, insanın islahından önce toplumun islahı amacı ön plana

alınmıştır. Klasik edebiyatın akıl ve sağduyuya önem vermesine karşılık, romantizmde hayal ve fanteziye geniş yer verilmiştir. Yazarlar eserlerinde kişiliklerini gizlememişler, olaylar karşısında duygu ve görüşlerini açıkça anlatmışlardır. Romantik şiirde, doğa sevgisi; bireycilik; Ortaçağa, yabancı ülkelere, Doğu'ya hayranlık; toplumsal geleneklere isyan; duygulara, doğaüstü güçlere, rüyalara, ihtiraslara bağlılık dikkat çeker.

Zıtlıkların uyumunu ilke olarak benimseyen romantikler hayatı güzel, çirkin... bütün yönleriyle vermeye çalışırlar.

Klasiklerin önemsedığı din duygusuna geniş yer veren romantiklerin kahramanlarının çoğu dindardır.

Din, her şeyin gelip geçici olduğunu söylediği için de kahramanlar, genellikle kuşkulu, üzüntülü ve karamsardırlar.

Edebiyat dilindeki kalıplaşmış kelimeler yerine, günlük konuşma dilini kullanmayı benimseyen romantikler, her sınıftan insanı da eserlerine konu olarak almışlardır.

Genel olanın yerine özeli, tipin yerine gözcü olanı seçmişlerdir. Aşk, ölüm, tabiat en belli başlı konular olarak dikkat çeker.

Bu akımda oyun türlerinden dram, edebiyat türlerinden de roman gelişmiştir.

Başlıca temsilcileri:

Victor Hugo (Sefiller, Notre Dame'in Kamburu, Cromwell, Hernani.....)

J.Jack Rousseau (Emile, İtiraflar, Toplum Sözleşmesi)

Goethe (Faust)

Lamartine (Greziella)

A. Dumas Pere (Üç Silahşörler, Monte Kristo Kontu)

A. Dumas Fils (Kamelyalı Kadın)ýý

Alfrede de Musset (şiirleriyle)

Schiller ("Haydutlar" adlı dramı ve denemeleriyle)

Lord Byron (Don Juan, diğer şiirleriyle)

Chateaubrian

Puşkin

Shakespeare

Stendhal (Romantizmden realizme geçmiştir)

Balzac (Romantizmden realizme geçmiştir)

“Romantizm, ağlayan yıldız, inleyen rüzgar, ürperen gece, kendinden geçen çiçektir”.

Musset

“Romanizm, varlıkların olduklarından başka türlü olmadığına, olmayacağına üzmektir”.

A. Gide

TÜRK EDEBİYATINDA ROMANTİZM

Tanzimat edebiyatı dönemindeki ürünlerin çoğunluğu romantik akımın etkisiyle kaleme alınmıştır.

Namık Kemal roman ve tiyatrolarıyla

Ahmet Mithat, ilk romanlarıyla

Recaizade Mahmut Ekrem, şiirleriyle

Abdülhak Hamit, tiyatrolarıyla

REALİZM (GERÇEKÇİLİK)

19. yüzyılın ikinci yarısında romantizmin aşırı duygusallığına tepki olarak ortaya çıkmış bir akımdır.

1857 yılında Gustave Flaubert'in “Madame Bovary” adlı romanıyla, realizmin, romantizm karşısında üstünlük sağladığı kabul edilmektedir.

Realizmde, duygu ve hayaller yerini, toplum ve insan gerçeklerine bırakır. Konular gerçekten alınır. Yaşanan ve gözlenen gerçek bütün çıplaklığıyla anlatılır. Bunun sağlanması için gerektiğinde anket gibi bazı sanat dışı yöntemlere bile başvurulmuştur.

Bu akımda, gerçeğin anlatılması için kişilerin psikolojileri, onların kişiliklerini etkileyen çevrelerinin tanıtımı, içinde buldukları ortam ayrıntılarıyla verilir. Onun için de betimleme, realist yazarlarda en önemli anlatım biçimi olarak dikkat çeker. Yalnızca yaşananın anlatılmasına yönelik gerçekçiler, olaylar ve kişiler karşısında tarafsız davranırlar. Eserlerine kendi duygu, düşünce ve yorumlarını katmazlar. Yine, gerçek hayatın anlatılması esas olduğu için eserlerinde toplumun sıradan insanlarına rastlanılır. Eserlerinde daha çok yaşamın olağan olaylarına yöneldikleri için çok basit bir konu bile ele alınıp işlenir.

Gerçekçi yazarların okuyucuyu eğitme gibi bir amaçları yoktur. Gözlem, araştırma ve belgelere dayanarak, yaşananı nesnel bir şekilde aktarmayı amaçlarlar.

Gerçekçi yazarlar, biçim güzelliğine çok önem vermişler, dilde ve anlatımda süsten, özentiden kaçınmışlardır.

Başlıca temsilcileri:

Stendhal (Kırmız ve Siyah, Parma Manastırı)

Balzac (Goriot Baba, Vadideki Zambak, Eugenie Grandet)

G. Flaubert (Madame Bovary)

Lev Tolstoy (Savaş ve Barış, Diriliş, Anna Karenina)

Dostoyevski (Suç ve Ceza)

A. Çehov (Vanya Dayı, Vişne Bahçesi)

M. Şolohov (Ve Durgun Akardı Don)

E. Hemingway (Çanlar Kimin İçin Çalıyor)

J.Steinbeck (Gazap Üzümleri)

Herman Melville (Moby Dick)

Charles Dickens (Oliver Twist, David Copperfield)

Gogol (Müfettiş, Ölü Canlar)

Turganyev (Babalar ve Oğullar)

M.Gorki (Çocukluğum, Benim Üniversitelerim, Ekmeğimi Kazanırken)

“Roman dediğin, bir uzun yol üzerinde dolaştırılan bir aynadır. Bir bakarsın göklerin maviliğini, bir bakarsın yolun irili ufaklı çukurlarında birikmiş çamuru görürsün. Sonra da kalkıp heybesinde bu aynayı taşıyanı ahlaksızlıkla mı suçlayacaksınız? Aynası çamuru gösteriyor diye aynaya kabahat bulmak olur mu? Böyle çamurlu çukura bulunan yola, daha doğrusu suyun akmasını, kokmasını, çamur çukurları meydana getirmesini önlemeyen temizlik müfettişine ...”

Henri B.Stendhal

TÜRK EDEBİYATINDA REALİZM

Recaizade Mahmut Ekrem (Araba Sevdası)

Samipaşazade Sezai (Zehra)

Nabizade Nazım (Kara Bibik)

Halit Ziya Uşaklıgil (Mai ve Siyah, Aşk-ı Memnu, Kırık Hayatlar)

Yakup Kadri Karaosmanođlu (Kiralık Konak, Yaban.....)

Memduh Őevket Esendal (Ayaşlı ve Kiracıları)

Reaşat Nuri Guntekin (Romanlarıyla)

Refik Halit Karay (Romanları ve hikayeleriyle)

Sait Faik Abasıyanık (Roman ve hikayeleriyle)

NATÜRALİZM (DOĞALCILIK)

19.yüzyılın sonlarına doğru Fransa'da ortaya çıkan natüralizm, bir anlamda realizmin bir üst basamağı (gerçeğe yaklaşmadaki katılığı nedeniyle) olarak düşünölebilir.

Natüralizmi, realizmden ayıran nokta onun deney yöntemine de yer vermesidir. Deney yöntemi, doğa olaylarında aynı nedenler, aynı koşullar altında aynı sonuçları doğurur düşüncesidir (Determinizm). Natüralistler bu anlayışın tabiatta olduğu gibi insan yaşamı için de geçerli olduğunu savunmuşlardır. Bu yaklaşımla pozitif bilimlerle sanatı birleştirmeye çalışmışlardır. İnsanın fizyolojik özellikleri üzerinde durmuş; insanı irsiyet (soyaçekim) ve genetik özellikleriyle ele almışlardır. Ayrıca sosyal çevrenin insan üzerinde yaptığı etkileri de derinlemesine araştırmışlar, bir anlamda kendilerini bilim adamı, toplumu laboratuvar, insanı da deneme, inceleme aracı olarak ele almışlardır.

Natüralist yazarlar insanı belli koşulların içinde ele alır, onun duygu ve düşünce dünyasını, yetiştirdiği doğal ve toplumsal çevrenin etkisi doğrutusunda çizerler. Onların eserlerinde insan kendi yazgısını biçimlendirici, çevre üzerinde değiştirici bir güç taşımaz. Toplumsal nedenleri bir yana bırakmışlar, yalnızca yaşananı "nesnel" bir biçimde aktarmakla yetinmişlerdir. Bu sebeple de onlara "zabit katipleri" yakıştırmaları yapılmıştır.

İnsan psikolojisiyle fizyolojisini birbirine bağlı kabul ettikleri için eserlerinde kahramanların fiziksel özelliklerini çok ayrıntılı olarak vermişlerdir. Buna bağlı olarak da betimleme, doğalci eserlerin en önemli anlatım biçimi olarak dikkat çeker.

Realistlerdeki biçim güzelliği, kompozisyon olgunluğu ve üslup kaygısı natüralistlerde yoktur. Ancak natüralistler de halkın kolayca anlayabileceği açık ve yalın bir dil kullanmışlardır.

Tiyatroda, kostüm ve dekora önem veren natüralistlerin eserlerine genel olarak bir kötümserlik havası hakimdir.

Başlıca temsilcileri:

Emile Zola (Meyhane, Germiznal, Nana, Toprak.....)

Alphonse Daudet

Guy de Maupassant

Goncourt Kardeşler

“Roman anlatılmış ve tabiattan çıkartılmış belgelerle vücuda getirilmelidir. Tarihçiler, mazininhikayecileri, romancılar da halin hikayecileridir”.

Goncourt Kardeşler

TÜRK EDEBİYATINDA NATÜRALİZM

Bizim edebiyatımızda doğalcılık anlayışına en çok yaklaşarak eser veren sanatçı Hüseyin Rahmi Gürpınar’dır. Ancak eserlerinde sosyal eleştiriye yer vermesi onu natüralistlerden ayıran önemli bir noktadır.

PARNASİZM

Fransa’da şiir türünde ortaya çıkmış bir akımdır. Şiirdeki gerçekçilik diyebileceğimiz parnasizm, bir anlamda realizmle natüralizmin şiirdeki sentezinden oluşmuştur. 1886’da “Parnas” adlı derginin yayınlanmasıyla ortaya çıkmıştır (Parnas: Mitolojide ilham perilerinin yaşadığına inanılan efsanevi dağın adı).

Parnasyenler şiiri salt biçim olarak görürler. Bu nedenle biçim güzelliğini her şeyin üstünde tutarlar. Yine aynı nedenlerle ölçü ve uyağa çok önem vermişler, ritmi ön plana çıkarmışlardır. Sözcüklerin birarada kullanılmasından doğacak müziği de şiir için gerekli görmüşlerdir. Parnasizm, romantizme tepki olarak doğduğu için bu akımda duygunun yerini düşünceler almış, parnasyenler şiirde ayrıntılı ve nesnel betimlemelere yer vermişler, duygusallığı reddetmişlerdir.

Şiiri, ışık, gölge, renk ve çizgilerle sağlamayı düşünürler.

“Sanat, sanat içindir” görüşünde olan parnasyenler şiirde yarar değil, güzellik ararlar.

Tarihteki mutlu dönemlere duyulan özlem, yabancı ülkelerin manzara ve gelenekleri işlenen konulardır.

Parnasyenler Eski Yunan ve Altın mitolojisine büyük hayranlık duyarlar. Dolayısıyla ele alınan bazı konular klasisizmle benzerlikler taşır.

Başlıca temsilcileri:

Th. Gautier

T.D. Banville

François Coppee

J.Maria de Heredia

TÜRK EDEBİYATINDA PARNASİZM

Bu akımın en belirgin etkileri Tevfik Fikret’te görülür. Kimi yönleriyle Yahya Kemal de bu akımdan izler taşır.

SEMBOLİZM (SİMGECİLİK)

19.yüzyılın ikinci yarısında parnasizme tepki olarak ortaya çıkmış bir akımdır. Parnasyenler insan duygularına, izlenimlere önem vermiyorlardı Onalr için önemli olan gerçekt, düşüncelerdi.Sembolistler bu anlayışa karşı çıkmış, duygusallığa, insanın iç dünyasına yönelmişlerdir. Onalra göre somut varlıklar, dış dünya ile insanın duyuları arasında köprü kurmaya yarayan birer simgedir. Çünkü dış gerçek ancak insanın algılayış biçimiyle var olur. Yani insan onu nasıl algılıyorsa öyle değerlendirilir. Sembolistler, semboller aracılığıyla dış çevrenin insan üzerindeki etkilerini ve izlenimlerini anlatmışlardır.

Şiiri sessiz bir şarkı olarak tanımlamışlar ve müziği şiirin amacı durumuna getirmişlerdir. Onlara göre şiir düşüncelere değil duygulara seslenmelidir; çünkü şiir bir şey anlatmak için yazılmaz.

Şiirde anlam kapalı olmalıdır ve herkes kendince yorum getirebilmelidir. Sözcüğün anlam değerinden çok müzikal değeri önemlidir. Anlam kapanıklığı ve farklı çağrışımlar yaratabilme amacı, bol bol mecaz ve istiarelerin kullanılmasına yol açmış, dolayısıyla dil de ağırlaşmıştır.

Gerçeklerden kaçma, hayale sığınma, çirkinlikleri hayal yardımıyla güzelleştirme, bunlara bağlı olarak ortaya çıkan karamsarlık, sembolizmin en belirgin özelliklerindendir.

Durgun sular, ay ışığı, alacakaranlık, tan ağartısı, perdede gezinen gölgeler ve ölüm başlıca temalarıdır. Lirizm, bu anlayışın en önemli ögesi durumundadır.

Parnasyenlerin genellikle "sone" nazım biçimini kullanmalarına karşın, sembolistler daha çok serbest nazım biçimlerine yönelmişlerdir.

Başlıca temsilcileri:

Baudelaire

Rimbaud

Mallarme

Verlaine

Puşkin

TÜRK EDEBİYATINDA SEMBOLİZM

Bu anlayışın ilk uygulayıcısı Cenap Şahabettin'dir. Ancak bu akımın en başarılı örneklerini veren şairimiz Ahmet Haşim'dir. Kimi yönleriyle Cahit Sıtkı Tarancı, Ahmet Hamdi Tanpınar gibi şairler de bu akımın izlerini taşırlar.

"Şairin dili, düzyazı gibi anlaşılmak için değil, ama duyulmak üzere oluşmuş müzik ile söz arasında, sözden çok müziğe yakın, ortalama bir dildir".

Ahmet Haşim (Piyâle Önsözü)

EMPRESYONİZM (İZLENİMCİLİK)

1890-1910 yılları arasında Fransa'da gelişmiş; edebiyatta, resimde, müzikte etkisini sürdürmüş bir akımdır. Sembolizmle birlikte gerçeküstücülüğü (sürrealizm) hazırlayan bir akım niteliğindedir.

Bu akımda dış dünya ile ilgili gözlemlerin, sanatçının iç dünyasında oluşan değişik ruhsal durumuna göre yansıtılması esas alınmıştır. Onlara göre duyularımız dış dünyayı bize olduğu gibi değil, onun gerçek görünüşünü değiştirerek ulaştırır. Bunun için de bizim anlattıklarımız dış dünya değil, bu dünyanın hayalimizle bezenmiş bizdeki izlenimleridir.

“Seyreyledim eşkâl-i hayâtı

Ben havz-ı hayâlin sularında,

Bir aks-i mülevvendir onun'çün

Arzın bana ahcâr ü nebâtı”

Ahmet Haşim (Mukaddime)

SÜRREALİZM (GERÇEKÜSTÜCÜLÜK)

20.yüzyılın başlarında Andre Breton tarafından Freud'un görüşlerine (psikanaliz yöntemi) dayanılarak açılan bir sanat akımıdır.

Gerçeküstücülüğün bilgi ve esin kaynağı olan Freud'a göre, insanoğlunun dış dünyasından edindiği alışkanlıklar, istekler bilinçaltında toplanır. Bu istekler düş (rüya, yarı rüya) durumunda çözülerek ortaya çıkar.

Sürrealistler, Freud'un bu görüşünü edebiyata uygulamışları bir anlamda bilinçaltının, bilinç alanına olan egemenliğini savunmuşlardır. Dolayısıyla içinden geldiği gibi yazmak bu akımın en belirgin özelliğidir. Akılcılığın karşısındadırlar, geleneksel ve biçime dayalı inanç ve değerleri düşünceden silmişlerdir.

“Gerçeküstücülük, ister söz, ister yazı ile ya da başka bir yolla, düşüncenin gerçek işleyişini ortaya çıkarmak için başvurulan, içinden geldiği gibi yazma yöntemidir. Bu, aklın denetimi olmaksızın (rüyada olduğu gibi) her türlü estetik ve ahlak kaygısı dışında düşüncenin yazılışdır”.

Andre Breton

Bu akımın Batı'daki en önemli iki temsilcisi Andre Breton ve Paul Eluard'dır.

Bizim edebiyatımızda Oran Veli Kanık'ın kimi şiirlerinde bu akımın izleri açıkça görülmektedir.